

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית הספר לקיימות מייסודן של החברה לישראל, כיל ובזן B.A

מבוא לקיימות

מרצים/ות:

ד"ר אסף צחור וייסקור atzachor@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

מר עמרי כרמון omri.carmon01@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	5889	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	231588901	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

סדר השיעורים ונושאי הקורס (שימו לב כי סדר השיעורים והתכנים טנטטיבי וכפוף לשינויים)

- שיעור 1: המשל של אי באוקיינוס בפסיפי; מיקרו-קוסמוס, והשלכות ההרס המוחלט של הטבע
- שיעור 2: מעבר לחברות אי: סימנים של קריסה והסערה המושלמת
- שיעור 3: קיימות ופריקט הפיתוח (מה היא "קיימות", מה הוא "פיתוח")
- שיעור 4: תיאוריות מסורתיות של פיתוח (חלק א': הגל הראשון של תיאוריות בפיתוח)
- שיעור 5: תיאוריות מסורתיות של פיתוח (חלק ב': הגל השני של תיאוריות בפיתוח)
- שיעור 6: גבולות פרויקט הפיתוח והדרך לפיתוח בר קיימא (מדעי הקיימות חלק א': מושגי מפתח ומסגרות מנטאליות נבחרות)
- שיעור 7: גבולות פרויקט הפיתוח והדרך לפיתוח בר קיימא (מדעי הקיימות חלק ב': מושגי מפתח ומסגרות מנטאליות נבחרות)

- שיעור 8: פיתוח אנושי, אבחון מבדיל, כלכלה קלינית, ויעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם
- שיעור 9: יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם כמסגרת מארגנת, והתערבויות (יעדים 1-3; כולל מצגות)
- שיעור 10: יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם כמסגרת מארגנת, והתערבויות (יעדים 4-6; כולל מצגות)
- שיעור 11: יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם כמסגרת מארגנת, והתערבויות (יעדים 7-9; כולל מצגות)
- שיעור 12: יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם כמסגרת מארגנת, והתערבויות (יעדים 10-13; כולל מצגות)
- שיעור 13: יעדי פיתוח בר קיימא של האו"ם כמסגרת מארגנת, והתערבויות (יעדים 14-17; כולל מצגות)

מטרות הקורס

פדגוגיה ומטרות הקורס

הקורס "מבוא לקיימות", המיועד לתלמידי שנה א' בבית הספר לקיימות באוניברסיטת רייכמן, פועל לאורך שש הרמות הקוגניטיביות לפי הטקסונומיה המקורית של בלום (Bloom et al., 1956). בהתאם, אנו נכיר, נבין, ניישם, ננתח, נעבד ונעריך תופעות שונות – טבעיות וחברתיות – אשר יאפשרו לנו לנהל דיון ביקורתי במונח "קיימות" ובמונח "פיתוח בר-קיימא"; וכן, במשמעויות המונחים הללו נוכח המשבר האקולוגי מעשה ידי-אדם החמור ביותר בהיסטוריה האנושית.

במסגרת הקורס נבחן כמה מהמגמות החברתיות העיקריות שתרמו לעיצובם של החיים במאה העשרים ואחת, ומספר אתגרים מבניים בתחומי העוני, הרעב, הבריאות, החינוך, אי השוויון, וניהול המשאבים הטבעיים, בין היתר, שמאפיינים את התקופה המודרנית.

כמו כן, הקורס נועד להקנות למשתתפים יסודות טרמינולוגיים ב"מדעי הקיימות" ולחשוף את המשתתפים למסגרות אנליטיות ומודלים מנטאליים בולטים בדיסציפלינה הצומחת המכונה "מדעי הקיימות".

מבנה ציון הקורס

מבנה הציון

מבנה הציון הוא כדלקמן: 80% עבודה מסכמת (כתיבה והגשה בזוגות), 20% מצגת לקראת עבודה סופית (הכנה והצגה ברביעיות).

אנא ראו **מסמך הנחיות נפרד** לעבודה מסכמת ולמצגת הקורס.

תפוקת למידה

תפוקות למידה

משתתפים שישלימו את הקורס יכירו עקרונות, סוגיות מרכזיות ומקרי מבחן בתחום "מדעי הקיימות" ובתחום "הפיתוח הבינלאומי", ילמדו וישמו מודלים מנטאליים ומסגרות חשיבה ואנליזה שונות בתחום "מדעי הקיימות", שיסייעו להם להעריך הערכה ביקורתית ורב-מימדית את מצב הפיתוח העולמי העכשווי ואת ההסברים למצב זה.

כמו כן, משתתפים שישלימו את הקורס יבצעו דיאגנוזה (הערכה) של מדינות "מהדרום הגלובלי", ויעריכו נקודות התערבות שונות במדינות אלו במטרה להיטיב עם מצב הפיתוח האנושי של תושביהן.

הערות נוספות

אנא קראו את הסילבוס בקפידה ואת קובץ ההנחיות למטלת הקורס בקובץ הנפרד.

רשימת קריאה

רשימת קריאה

להלן מקורות המידע העיקריים עליהם נשען הקורס.

ספר הקורס העיקרי יהיה:

Sachs, J. D. (2015). *The age of sustainable development*. Columbia University Press.

הספר זמין בעותק דיגיטלי בספריית האוניברסיטה.

כמו כן, חומרים תומכים בקורס מופיעים בפלטפורמת edX, תחת הקורס, SDGAcademyX: SDG001, *How to Achieve the Sustainable Development Goals*.

יש להירשם לפלטפורמה (ההרשמה ללא עלות) על מנת לצפות בסרטונים. הנחיות להרשמה מופיעות ב-moodle ובשיעורים.

שימו לב כי המצגות ואתר הקורס ב-moodle, כוללות הפניות לחומרי קריאה נוספים ממקורות אחרים.

Gowdy, J. M., & McDaniel, C. N. (1999). The physical destruction of Nauru: an example of weak sustainability. *Land economics*, 75(2), 333-338.

Connell, J. (2006). Nauru: The first failed Pacific state?. *The Round Table*, 95(383), 47-63.

Crutzen, P. J. (2006). The "anthropocene". In *Earth system science in the anthropocene* (pp. 13-18). Springer, Berlin, Heidelberg.

Steffen, W., Broadgate, W., Deutsch, L., Gaffney, O., & Ludwig, C. (2015). The trajectory of the Anthropocene: the great acceleration. *The Anthropocene Review*, 2(1), 81-98.

Steffen, W., Crutzen, P. J., & McNeill, J. R. (2007). The Anthropocene: are humans now overwhelming the great forces of nature. *AMBIO: A Journal of the Human*

Environment, 36(8), 614-621.

Hopwood, B., Mellor, M., & O'Brien, G. (2005). Sustainable development: mapping different approaches. *Sustainable development*, 13(1), 38-52.

Daly, H. E. (1990). Toward some operational principles of sustainable development. *Ecological economics*, 2(1), 1-6.

Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin III, F. S., Lambin, E., ... & Nykvist, B. (2009). Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity. *Ecology and society*, 14(2).

O'Neill, D. W., Fanning, A. L., Lamb, W. F., & Steinberger, J. K. (2018). A good life for all within planetary boundaries. *Nature sustainability*, 1(2), 88-95.

Foucault, M. (1980). *Power/knowledge: Selected interviews and other writings, 1972-1977*. Vintage.

Morris, I. (2010). *Why the west rules-for now: The patterns of history and what they reveal about the future*. Profile books.

Peet, R., & Hartwick, E. (2015). *Theories of development: Contentions, arguments, alternatives*. Guilford Publications.

Adams, W. M. (2003). *Green Development: environment and sustainability in the Third World*. Routledge.

Chertow, M. R. (2000). The IPAT equation and its variants. *Journal of industrial ecology*, 4(4), 13-29.

Wackernagel, M., & Rees, W. (1998). *Our ecological footprint: reducing human impact on the earth* (Vol. 9). New society publishers.

Meadows, D., Randers, J., & Meadows, D. (2004). *Limits to growth: The 30-year update*. Chelsea Green Publishing.

Van der Ploeg, F. (2011). Natural resources: curse or blessing?. *Journal of Economic literature*, 49(2), 366-420.

Sachs, J. D., & Warner, A. M. (2001). The curse of natural resources. *European economic review*, 45(4-6), 827-838.

Anand, S., & Sen, A. (2000). Human development and economic sustainability. *World development*, 28(12), 2029-2049.

Anand, S., & Sen, A. (1997). Concepts of human development and poverty! A multidimensional perspective. *United Nations Development Programme, Poverty and human development: Human development papers*, 1-20.

Sachs, J. D. (2006). *The end of poverty: Economic possibilities for our time*. Penguin.

Easterly, W., & Levine, R. (1997). Africa's growth tragedy: policies and ethnic divisions. *The quarterly journal of economics*, 112(4), 1203-1250.

Easterly, W. (2002). *The elusive quest for growth: economists' adventures and misadventures in the tropics*. MIT press.

Kates, R. W., Clark, W. C., Corell, R., Hall, J. M., Jaeger, C. C., Lowe, I., ... & Faucheux, S. (2001). Sustainability science. *Science*, 292(5517), 641-642.

Clark, W. C., & Dickson, N. M. (2003). Sustainability science: the emerging research program. *Proceedings of the national academy of sciences*, 100(14), 8059-8061.

Brundtland, G. H., Khalid, M., Agnelli, S., Al-Athel, S., & Chidzero, B. J. N. Y. (1987). Our common future. *New York*, 8.

Tzachor, A. (2020). A capital theory approach should guide national sustainability policies.

Griggs, D., Stafford-Smith, M., Gaffney, O., Rockström, J., Öhman, M. C., Shyamsundar, P., ... & Noble, I. (2013). Sustainable development goals for people and planet. *Nature*, 495(7441), 305-307.

Sachs, J. D. (2012). From millennium development goals to sustainable development goals. *The Lancet*, 379(9832), 2206-2211.

Nilsson, M., Griggs, D., & Visbeck, M. (2016). Policy: map the interactions between Sustainable Development Goals. *Nature*, 534(7607), 320-322.

Hák, T., Janoušková, S., & Moldan, B. (2016). Sustainable Development Goals: A need for relevant indicators. *Ecological Indicators*, 60, 565-573.